

RYNEK PRACY W POLSCE W 2019 ROKU

OGÓLNA SYTUACJA W KRAJU ¹

Według wstępnych szacunków Głównego Urzędu Statystycznego produkt krajowy brutto w 2019 r. wzrósł realnie r/r o 4,0% wobec 5,1% w 2018 r. Podobnie jak w poprzednich latach głównym czynnikiem wzrostu gospodarczego był popyt krajowy, ale pozytywnie oddziaływały również spożycie i popyt inwestycyjny, przy dodatnim wpływie eksportu netto. **Polska była jednym z krajów o najwyższej dynamice wzrostu PKB w UE28**, a zgodnie z prognozą wydaną przez KE jesienią 2019 roku wzrost PKB dla Polski w latach 2020-2021 ma wynieść 3,3%.²

Wysokie tempo wzrostu PKB sprzyjało utrzymaniu się pozytywnych tendencji na rynku pracy, bowiem w 2019 r. wrosła liczba pracujących w gospodarce narodowej i przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw, jak też zmniejszyło się bezrobocie.

Liczba pracujących w gospodarce narodowej szacowana przez GUS w 2019 r. -

ok. 16 mln osób - była o ok. 1% wyższa niż rok wcześniej. Tempo wzrostu było nieco słabsze niż w 2018 r. Podobnie wolniejsze było tempo wzrostu przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw. **W 2019 r. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw wyniosło 6 395,3 tys. osób i było o 2,7% wyższe niż przed rokiem** (wobec wzrostu o 3,5% w 2018 r.). Najbardziej zwiększyło się zatrudnienie w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 7,8%), zakwaterowaniu i gastronomii (o 6,5%) oraz informacji i komunikacji (o 6,2%). Spadek zatrudnienia zanotowano w administrowaniu i działalności wspierającej (o 2,0%).

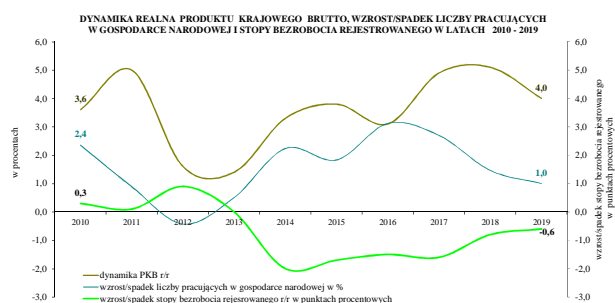
Według danych szacunkowych GUS liczba pracujących w tzw. szarej gospodarce wyniosła w 2018 r. 740 tys. osób (970 tys. w 2015 r.).³

Stopa bezrobocia rejestrowanego w końcu 2019 r. wyniosła 5,2% i była to najniższa od 30 lat wartość tego wskaźnika osiągnięta w końcu roku.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2019 r. wyniosło 5 169,06 zł, czyli było o 6,5% wyższe niż rok wcześniej, przy wzroście o 7,1% w 2018 r. **Wzrost płac zanotowano we wszystkich sekcjach PKD**, w tym najwyższy w administrowaniu i działalności wspierającej (o 9,3%), handlu, naprawie pojazdów samochodowych (o 6,9%) oraz przetwórstwie przemysłowym (o 6,6%). Siła nabywcza przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2019 r. zwiększyła się w skali roku o 4,1% (wobec wzrostu o 5,4% w 2018 r.).

Wynagrodzenie minimalne wynosiło w 2019 r. 2 250 zł, czyli było o prawie 30% wyższe niż w 2015 r. (1 750 zł). Warto dodać, że w grudniu 2018 r. wynagrodzenie minimalne (2 100 zł) otrzymywało ok. 1,5 mln pracujących, czyli o 3,7% mniej niż rok wcześniej.⁴

Przeciętna liczba emerytów i rencistów wyniosła w 2019 r. 9 276,1 tys. osób i była o 77,3 tys. osób, tj. o 0,8%, wyższa niż rok wcześniej. Przepiętna miesięczna nominalna **emerytura i renta brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych wyniosła w 2019 r. 2 327,19 zł** i była o 4,7% wyższa niż rok wcześniej (siła nabywcza tych świadczeń wzrosła r/r o 2,0%). Przepiętna miesięczna nominalna **emerytura i renta brutto rolników indywidualnych wyniosła 1 291,89 zł** i była o 5,3% wyższa niż w 2018 r. (siła nabywcza wzrosła o 2,6%).

¹ Sytuacja społeczno – gospodarcza kraju w 2019 r., GUS, Warszawa, 2019 r.

² <https://ec.europa.eu/commission/presscorner/api/files/attachment/858625/Forecast%20tables-EN.pdf>

³ Rocznik statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej, GUS, Warszawa 2019

⁴ Wybrane zagadnienia rynku pracy (...). Dane dla 2018 r., GUS, 30.12.2019

ZMIANY DEMOGRAFICZNE I PROGNOZA LUDNOŚCI ⁵

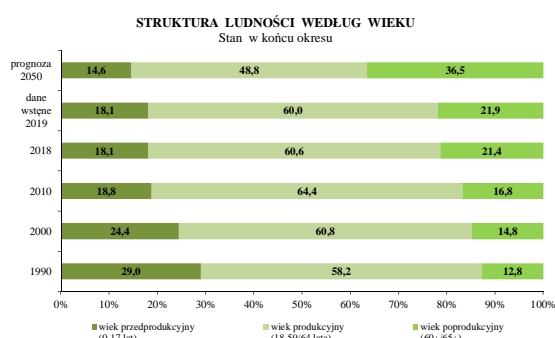
W końcu 2019 r., według wstępnych danych GUS, liczba ludności Polski wyniosła 38 383 tys. osób i była o ok. 28 tys. niższa niż w końcu 2018 r. Na zmiany w liczbie ludności w ostatnich latach wpływał przede wszystkim ujemny przyrost naturalny. W 2019 r. szacowana liczba urodzeń wyniosła 375 tys. (wobec 388,2 tys. rok wcześniej i 369,3 tys. w 2015 r.) i była o 35 tys. niższa niż liczba zgonów (410 tys. w 2019 r. wobec 414,2 tys. rok wcześniej i 394,9 tys. w 2015 r.).

Od 1989 r. utrzymuje się w Polsce okres depresji urodzeniowej - niska liczba urodzeń nie gwarantuje prostej zastępowalności pokoleń. W roku 2018 współczynnik dzietności wyniósł 1,43 (wobec 1,45 w 2017 r. i 1,29 w 2015 r.), czyli na 100 kobiet w wieku 15-49 lat przypadało 143 urodzonych dzieci (w miastach 142, na wsi 145). Najkorzystniejszą sytuację demograficzną określa współczynnik kształtujący się na poziomie 2,1-2,15, gdy w danym roku na 100 kobiet w wieku 15-49 lat przypada średnio 210-215 urodzonych dzieci. Wpływ na powyższe mają zmiany postaw i priorytetów życiowych młodych ludzi, a w efekcie przesunięcie wieku zakładania rodziny i podwyższenie wieku rodzenia dzieci. W 2018 r. mediana wieku kobiet rodzących dziecko wyniosła 30 lat (26 lat w 2000 r.). Jakkolwiek rośnie odsetek urodzeń tzw. pozamałżeńskich (ok. 26% urodzeń w 2018 r. wobec ok. 12% w 2000 r.), to liczba urodzeń wciąż jest powiązana z liczbą zawieranych małżeństw, a ta malała.

Na zachodzące procesy demograficzne, w tym zmiany w strukturze ludności, wpływał również wzrost średniej długości życia. W 2018 r. przeciętne trwanie życia wynosiło 74 lata dla noworodka płci męskiej i 82 lata dla dziewczynki. W stosunku do początku lat 90-tych XX wieku wydłużyło się trwanie życia zarówno mężczyzn jak i kobiet, ale mimo to w Polsce występuje zjawisko wysokiej nadumieralności mężczyzn i to we wszystkich grupach wieku.

W 2018 r. mediana wieku mieszkańców Polski wyniosła prawie 41 lat i była o ponad 5 lat wyższa niż w 2000 r. Wskaźnik ten dla kobiet wynosił ponad 42 lata wobec niemal 39 lat dla mężczyzn.

W rezultacie powyższych przemian nastąpiły zmiany w strukturze wiekowej ludności wg ekonomicznych grup wieku, tzn. w liczbie ludności ogółem zmniejszył się odsetek osób

w wieku przedprodukcyjnym (do 18,1% w 2019 r.), nastąpił spadek udziału osób w wieku produkcyjnym (60,0%) i wzrost procentowego udziału osób w wieku poprodukcyjnym (21,9%). Jak podaje GUS, spadek odsetka osób w wieku produkcyjnym, notowany od 2010 r., nastąpił w wyniku przechodzenia do grupy wieku poprodukcyjnego licznych roczników osób urodzonych w końcu lat 50. XX w. oraz z coraz niższej liczebności 18-latków zasilaających wiek produkcyjny.

Współczynnik obciążenia demograficznego, obrazujący liczbę osób w wieku nieprodukcyjnym przypadającą na 100 osób w wieku produkcyjnym, rosnący od kilku już lat, w 2019 r. wyniósł 67 osób wobec 55 w 2010 r.

Zgodnie z wynikami, sporządzonej przez GUS, prognozy ludności Polski na lata 2014-2050⁶ liczba ludności Polski będzie się systematycznie zmniejszać do niespełna 34 mln w 2050 r., przy czym liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym spadnie w stosunku do roku wyjściowego dla prognozy (2013) o prawie 30% do ok. 5 mln, w wieku produkcyjnym o 32% do 16,6 mln, a w wieku poprodukcyjnym wzrośnie o 75% do 12,4 mln. Do końca horyzontu prognozy wskazano, że utrzyma się ujemny przyrost naturalny, liczba urodzeń będzie systematycznie się zmniejszać, a przeciętne trwanie życia nadal będzie się wydłużało. Coraz bardziej widoczny będzie proces starzenia się. Zmiany w liczbie ludności przełożą się na wysoki wzrost współczynnika obciążenia demograficznego do 105 osób w 2050 r., natomiast współczynnik potencjalnej opieki nad rodzicami⁷ zwiększy się z 8 do 38 osób.

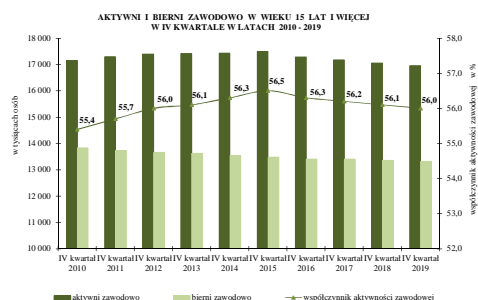
⁵ Sytuacja społeczno – gospodarcza kraju w 2019 r., GUS, Warszawa, 2019 r.

⁶ Prognoza ludności Polski na lata 2014-2050, GUS, Warszawa 2014

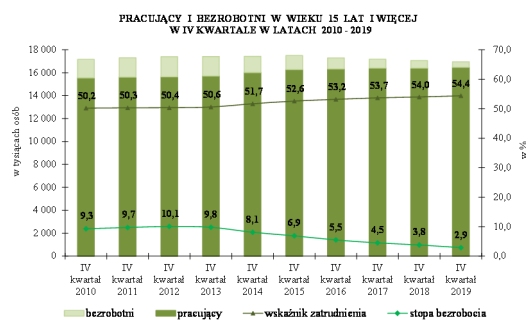
⁷ Współczynnik opieki nad rodzicami wskazuje liczbę osób w wieku 85 i więcej lat przypadającą na 100 osób w wieku 50 – 64 lata

AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI POLSKI (BAEL) ⁸

Wraz z obserwowanym spadkiem liczby ludności zmniejszała się również liczba ludności w wieku 15 lat i więcej. Wyniki BAEL wskazują, że w IV kwartale 2019 r. było 30,3 mln osób w wieku 15 lat i więcej, czyli 145 tys. osób (0,5%) mniej niż rok wcześniej. Zmniejszyła się zarówno populacja aktywnych zawodowo (pracujących i bezrobotnych), jak i biernych zawodowo, przy czym w tej drugiej grupie dynamika spadku była słabsza. **Współczynnik aktywności zawodowej ludności w wieku 15 lat i więcej wyniósł 56,0%, czyli zmniejszył się r/r o 0,1 p. p., ale w grupie w wieku produkcyjnym (18/59-64 lata) wyniósł 77,2% i był o 0,6 p. p. wyższy niż przed rokiem.**

Utrzymał się, notowany od wielu już lat, **spadek liczby biernych zawodowo. W IV kwartale 2019 r. populacja ta liczyła 13,3 mln osób i w skali roku zmniejszyła się o 40 tys. osób (0,3%). W grupie tej wciąż nieodmiennie dominowały osoby biernie z powodu emerytury - 7,5 mln osób, tj. 56% biernych zawodowo** - a ponadto zbiorowość ta r/r wzrosła o 217 tys. osób, tj. o 3%. Wśród kolejnych najczęściej wskazywanych powodów bierności wymienić należy: naukę i uzupełnianie kwalifikacji (2,1 mln osób, tj. 15,8% biernych), obowiązki rodzinne i związane z prowadzeniem domu (1,8 mln. osób, 13,7%) oraz chorobę i niepełnosprawność (1,5 mln osób, tj. 11,5%).

Liczba aktywnych zawodowo w IV kwartale 2019 r. ukształtowała się pod wpływem wzrostu r/r liczby pracujących (o 58 tys., tj. o 0,4%) i spadku liczby bezrobotnych (o 163 tys., tj. o 25,1%). **W IV kwartale 2019 r. pracowało 16,5 mln osób w wieku 15 lat i więcej - był to najwyższy poziom zanotowany w IV kwartale od początku prowadzenia BAEL.** Z liczby pracujących wg BAEL w IV kwartale 2019 r. **817 tys. osób pracowało w więcej niż jednym miejscu pracy**, a 189 tys. osób poszukiwało innej pracy niż wykonywana, w tym 95 tys. osób

chciało zmienić pracę z powodu warunków finansowych, a 9 tys. osób z obawy przed utratą obecnej pracy.

Wzrost liczby pracujących przełożył się również na **wzrost wskaźnika zatrudnienia w grupie 15 lat i więcej, który w IV kwartale 2019 r. wyniósł 54,4% wobec 54,0% rok wcześniej.** Zwiększył się wyłącznie wskaźnik zatrudnienia mężczyzn (o 0,9 p. p. do 63,5%), przy niezmiennym wskaźniku dla kobiet (46,1%). **Wskaźnik zatrudnienia dla osób w wieku produkcyjnym (18-59/64 lata) wyniósł 74,9% i był o 1,3 p. p. wyższy niż w IV kwartale 2018 r.**

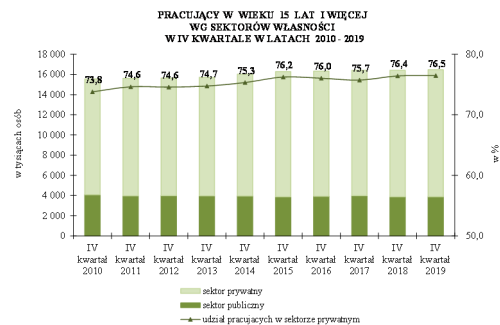
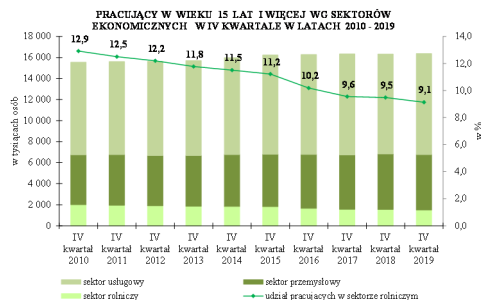
Liczba bezrobotnych w wieku 15 lat i więcej wg BAEL wyniosła 486 tys. osób i była o ¼ niższa niż rok wcześniej. Stopa bezrobocia według BAEL wyniosła 2,9% wobec 3,8% rok wcześniej. Wart podkreślenia jest fakt, że tylko ok. 38% osób uznanych za bezrobotne wg BAEL wskazało, że są zarejestrowani w urzędach pracy (186 tys. osób). Wśród metod poszukiwania pracy respondenci w BAEL wskazywali najczęściej krewnych i znajomych, biura pracy, poszukiwanie bezpośrednio w zakładzie pracy oraz zamieszczenie i odpowiadanie na ogłoszenia. Przeciętny czas poszukiwania pracy wyniósł 8,7 miesiąca wobec 9,5 miesiąca rok wcześniej.

Struktura pracujących w wieku 15 lat i więcej wg BAEL w IV kwartale 2019 r.:

- 13 190 tys. osób pracowało najemnie, tj. 80,1% pracujących;
- 2 918 tys. osób to pracodawcy i pracujący na własny rachunek, tj. 17,7% pracujących;
- 360 tys. osób pracujących to pomagający członkowie rodzin, tj. 2,2% pracujących;
- 1 504 tys. osób pracowało w sektorze rolniczym, tj. 9,1% pracujących;
- 5 266 tys. osób pracowało w sektorze przemysłowym, tj. 32,0% pracujących;
- 9 592 tys. osób pracowało w sektorze usługowym, tj. 58,2% pracujących;
- 3 873 tys. osób pracowało w sektorze publicznym, tj. 23,5% pracujących;
- 12 594 tys. osób pracowało w sektorze prywatnym, tj. 76,5% pracujących.

⁸ Informacja o rynku pracy w czwartym kwartale 2019 roku (dane wstępne), GUS, 25.02.2020 r.

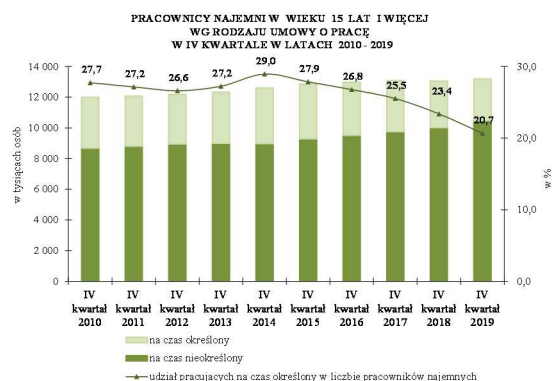
W IV kwartale 2019 r. **wzrosła zarówno liczba pracujących w sektorze publicznym o 4 tys. osób, jak i prywatnym o 54 tys. osób**. Tym samym, wprowadzie powoli, ale na przestrzeni lat wzrasta odsetek zatrudnionych w sektorze prywatnym.

W przypadku sektorów ekonomicznych **wzrost liczby pracujących r/r zanotowano wyłącznie w sektorze usługowym** (o 104 tys. osób), przy spadku w sektorze przemysłowym (o 12 tys. osób) i w sektorze rolniczym (o 53 tys. osób). W związku z tym miał miejsce dalszy **spadek odsetka pracujących w sektorze rolniczym**

z 11,2% w IV kwartale 2015 r. do 9,1% w IV kwartale 2019 r.

Liczba **pracowników najemnych pracujących na czas nieokreślony w IV kwartale 2019 r. osiągnęła rekordową wysokość 10,5 mln osób** i w skali roku wzrosła o ponad 460 tys. osób, tj. o 4,6%, przy spadku liczby pracujących na czas określony o prawie 330 tys., tj. 10,8%. **Umowy czasowe miał co piąty pracownik najemny** wobec 23,4% przed rokiem i prawie 28% w IV kwartale 2015 r.

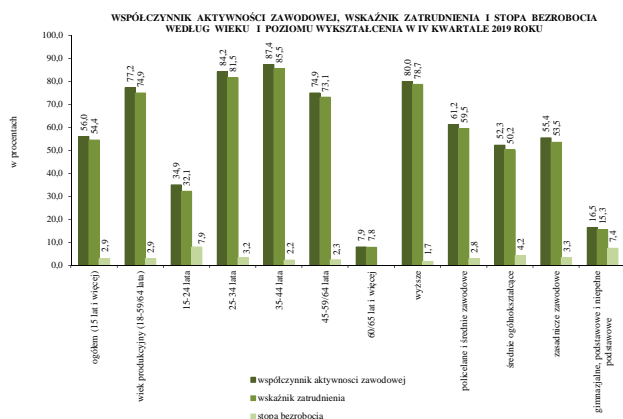

Przy wzroście liczby pracowników najemnych zmniejszyła się r/r liczba pracodawców i pracujących na własny rachunek (o 52 tys. osób do 2,9 mln) i pomagających bezpłatnie członków rodzin (o 22 tys. do 360 tys.).

Szacunkowa **liczba tzw. samozatrudnionych** (osób fizycznych prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą, które nie zatrudniały pracowników na podstawie stosunku pracy na koniec 2018 r. **wyniosła ok. 1,3 mln** i wzrosła r/r o ok. 8,3%. Szacunkowa **liczba osób, z którymi została zawarta umowa zlecenie lub umowa o dzieło**, a które nie były nigdzie zatrudnione na podstawie stosunku pracy wyniosła w 2018 r. **ok. 1,3 mln**.⁹

W XII 2018 r. **747,2 tys. osób z ustalonym prawem do emerytury podlegało ubezpieczeniu zdrowotnemu z tytułu innego niż bycie emerytem** i w grupie tej kobiety stanowiły aż 56%. Prawie 90% pracujących emerytów to osoby w wieku poprodukcyjnym.¹⁰

Wskaźniki obrazujące kształtowanie się aktywności zawodowej, zatrudnienia i bezrobocia były silnie skorelowane z wiekiem, ale również z poziomem wykształcenia. Stosunkowo **niska była aktywność zawodowa i wskaźnik zatrudnienia osób młodych i w starszych grupach wiekowych**. Z kolei **stopa bezrobocia choć systematycznie spadała, to najwyższa była dla osób młodych – 7,9%** w IV kwartale 2019 r.

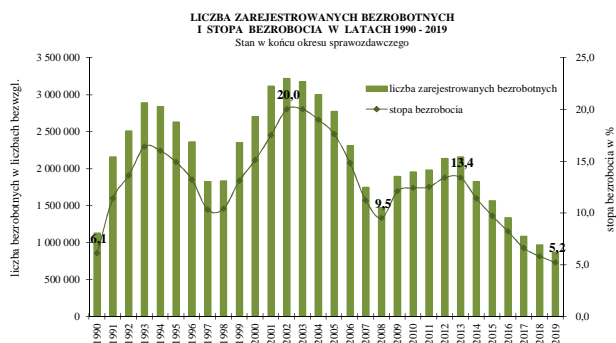

Najkorzystniejsze wartości wszystkich ww. wskaźników dotyczyły osób najlepiej wykształconych. Tylko **co piąta osoba z wykształceniem wyższym pozostawała bierna zawodowo**, podczas gdy w przypadku osób z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym i poniżej tylko **co szósta była aktywna zawodowo. Pracowało 78,7% osób z wykształceniem wyższym i tylko 15,3% z gimnazjalnym, podstawowym i poniżej**. Stopa bezrobocia dla osób z dyplomami wyższych uczelni wyniosła 1,7% wobec 7,4% dla osób najślabiej wykształconych.

⁹ Wybrane zagadnienia rynku pracy (...). Dane dla 2018 r., GUS, 30.12.2019

¹⁰ Czy wiesz, że... Pracujący emeryci – XII 2018, ZUS, kwiecień 2019

W roku 2019 utrzymał się, zapoczątkowany w 2014 r., spadek poziomu i stopy rejestrowanego bezrobocia w Polsce. **Stopa bezrobocia rejestrowanego w końcu 2019 r. wyniosła 5,2%, co oznacza spadek w skali roku o 0,6 punktu procentowego.** W relacji do wielkości maksymalnej z końca lutego 2003 r. (20,7%) wskaźnik zmniejszył się o 15,5 p. p., czyli stopa bezrobocia w końcu 2019 r. była **4-krotnie niższa od najwyższej wartości.** W porównaniu do stanu z końca 2015 r. stopa bezrobocia zmniejszyła się o 4,5 p. p.

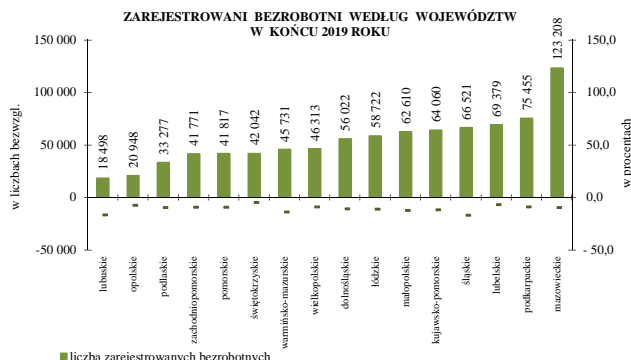
Liczba zarejestrowanych w urzędach pracy bezrobotnych od czerwca do końca 2019 r. pozostawała na poziomie niższym niż 900 tys. osób, czyli była ponad 3-krotnie niższa niż w okresie najwyższego bezrobocia (3,3 mln w końcu lutego 2003 r.) i prawie 2-krotnie niższa niż w końcu 2015 r. (1,6 mln).

W końcu 2019 r. w urzędach pracy zarejestrowanych było 866,4 tys. bezrobotnych, tj. o 102,5 tys. (10,6%) mniej niż rok wcześniej, o 2,5 mln osób (74,1%) mniej niż w końcu lutego 2003 r. i o prawie 700 tys. osób (44,6%) mniej niż w końcu 2015 r.

Spadek poziomu rejestrowanego bezrobocia r/r dotyczył zarówno poprzednio pracujących (o 9,9%), jak i dotychczas niepracujących (o 14,9%).

Wobec bardzo dobrej sytuacji na rynku pracy, a tym samym większych możliwości w uzyskaniu zatrudnienia wśród zarejestrowanych bezrobotnych wyższy był udział posiadających **prawo do zasiłku – 16,4%** w końcu 2019 r. wobec 15,8% rok wcześniej. W końcu 2019 r. prawo do zasiłku posiadało 142,5 tys. osób, czyli o 10,8 tys. (7,1%) mniej niż w końcu 2018 r.

Spadek poziomu bezrobocia rejestrowanego w 2019 r. zanotowano we wszystkich województwach i 94% powiatów. W 24 powiatach liczba bezrobotnych była wyższa niż w końcu 2018 r., choć wzrost wynosił od 1 do 130 osób. Na poziomie województw rozkład liczby bezrobotnych był zbliżony do rozkładu ludności, natomiast **najwyższa dynamika spadku liczby bezrobotnych wystąpiła w województwach śląskim i lubuskim** (odpowiednio spadek o 16,9% i 16,7%), **najniższa była w świętokrzyskim** (o 4,7%). W przypadku powiatów najwyższą dynamikę spadku zanotowano w powiecie kołobrzeskim, o typowo turystycznym charakterze, gdzie poziom bezrobocia w skali roku zmniejszył się aż o 51,7%.

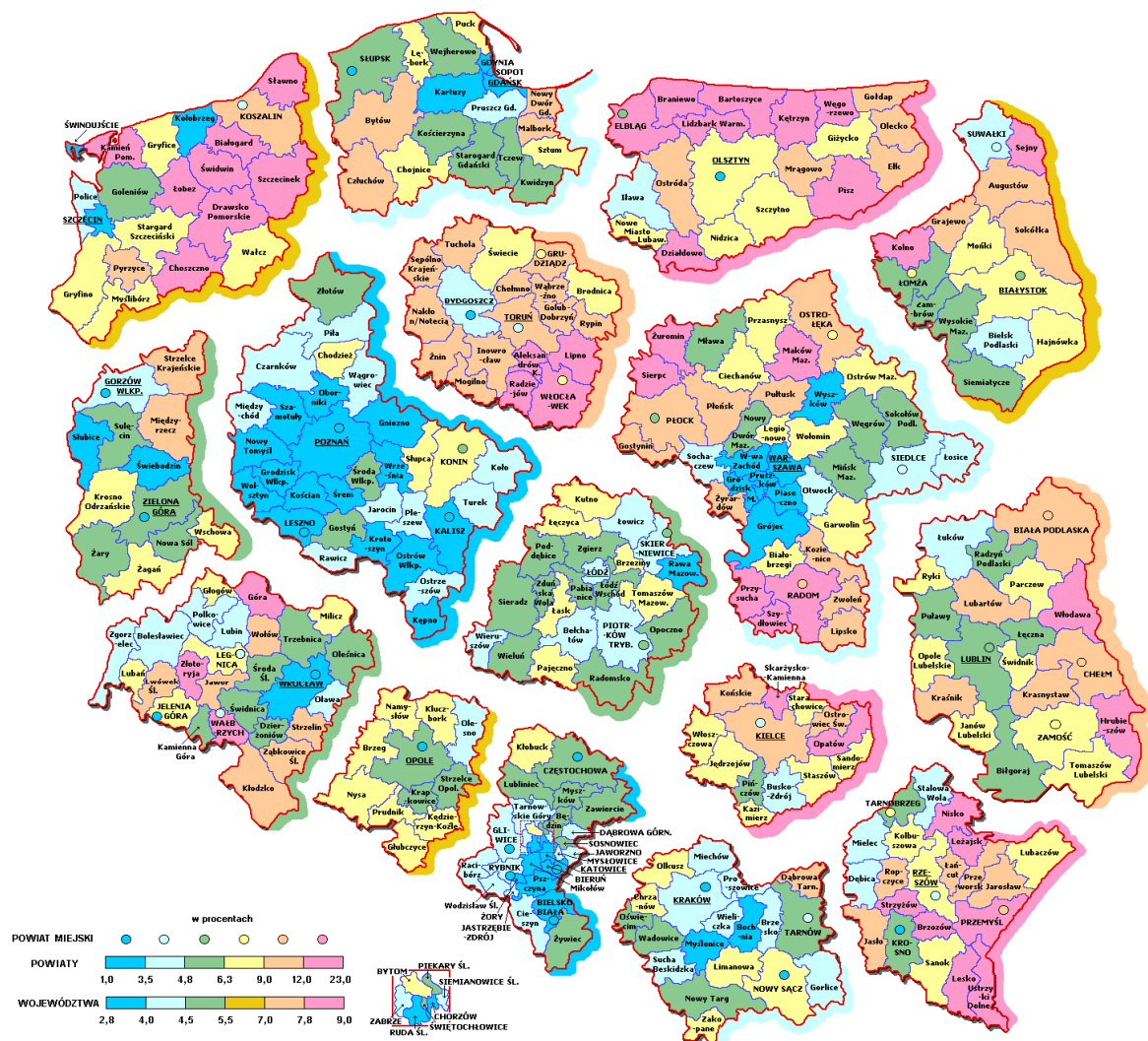

Również we wszystkich województwach zanotowano spadek stopy bezrobocia rejestrowanego - najwyższy w warmińsko-mazurskim o 1,4 punktu proc. Jednak wciąż województwo to miało w końcu 2019 r. najwyższy wskaźnik bezrobocia w kraju (9,0%), ponad 3-krotnie wyższy niż w wielkopolskim (2,8%). Najniższy spadek stopy bezrobocia rejestrowanego (o 0,4 p. p.) zanotowano w województwach świętokrzyskim i wielkopolskim.

11 Dane źródłowe ze sprawozdań miesięcznych MRPiPS-01 o rynku pracy z załącznikami oraz dane z GUS nt. stopy bezrobocia rejestrowanego. Różnice pomiędzy definicją bezrobotnego w rozumieniu BAEL i przyjętą w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy powodują, że zarówno poziom, jak i stopa bezrobocia rejestrowanego w Polsce pozostają na wyższym poziomie niż w ujęciu BAEL.

W skali roku terytorialne zróżnicowanie stopy bezrobocia na poziomie województw zmniejszyło się o 1,0 pkt. proc. (z 7,2 p. p. do 6,2 p. p.). W przypadku powiatów zróżnicowanie stopy bezrobocia zmniejszyło się z 23,1 pkt. proc. w końcu 2018 r. (po korekcie GUS) do 22,0 pkt. proc. w końcu 2019 r. - spadek wyniósł 1,1 p. p. Na poziomie powiatów wskaźnik najwyższy był 23-krotnie wyższy od najniższego.

Stopa bezrobocia rejestrowanego według stanu w końcu 2019 r. (w procentach)

Najniższą stopę bezrobocia w końcu 2019 r. odnotowano w M. Katowice (1,0%), a następnie w 2 powiatach województwa wielkopolskiego: powiecie poznańskim (1,1%) i M. Poznań (1,1%) oraz w powiecie kołobrzeskim (1,2%), M. St. Warszawa (1,3%) i M. Sopot (1,4%). Najwyższy, ponad 20%, wskaźnik bezrobocia wystąpił w powiecie szydlowieckim (23,0%).

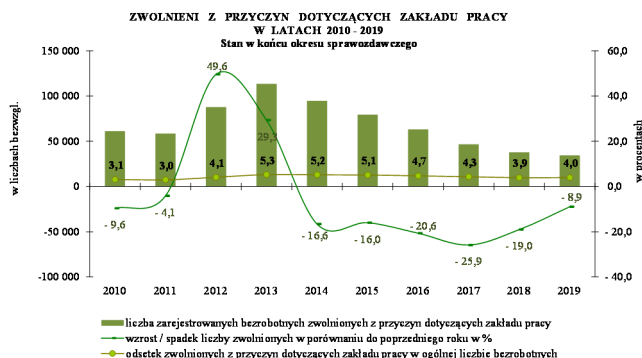
Na przestrzeni roku **spadek stopy bezrobocia rejestrowanego zanotowano w 357 na 380 powiatów**, najwyższy był w powiatach o wysokim wskaźniku bezrobocia. W czołówce znalazły się powiaty: elbląski w województwie warmińsko-mazurskim, będziński w śląskim oraz malborski w pomorskim (spadek o 2,7 p. p.).

W 12 powiatach stopa bezrobocia rejestrowanego w końcu 2019 r. pozostawała na identycznym poziomie jak rok wcześniej (były to powiaty: śremski, nowotomyski, bolesławiecki, suski, wodzisławski, biłgorajski, strzelecki, krapkowicki, kwidzyński, sandomierski, lęborski, opatowski).

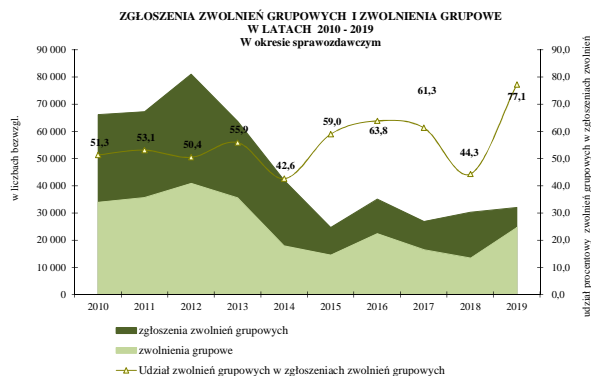
W 11 powiatach wskaźnik bezrobocia wzrósł od 0,1 do 0,5 p. p. (były to powiaty: włoszczowski, średzki wlkp., pleszewski, namysłowski, chodzieski, tomaszowski lubelski, wolsztyński, hrubieszowski, janowski, starachowicki, m. Żory). Najwyższy wzrost zanotowano w powiecie włoszczowskim (z 6,4% do 6,9%) i średzkim wlkp. (z 5,8% do 6,3%).

BEZROBOTNI ZWOLNIENI Z PRZYCZYŃ DOTYCZĄCYCH ZAKŁADU PRACY ORAZ ZGŁOSZENIA ZWOLNIEŃ GRUPOWYCH I ZWOLNIENIA GRUPOWE ¹²

Wraz ze spadkiem poziomu rejestrowanego bezrobocia w 2019 r. zmniejszyła się również liczba bezrobotnych zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy, ale dynamika spadku była w tym przypadku wolniejsza. **W końcu 2019 r. w urzędach pracy zarejestrowanych było 34,5 tys. bezrobotnych zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy**, tj. o 3,4 tys. osób mniej niż przed rokiem. W ciągu roku omawiana subpopulacja zmniejszyła się o 8,9%, przy spadku liczby bezrobotnych ogółem o 10,6%. Tym samym odsetek zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy w ogólnej liczbie zarejestrowanych wzrósł z 3,9% w końcu 2018 r. do 4,0% w końcu 2019 r.

W 2019 r. pracodawcy zgłosili zamiar dokonania zwolnień grupowych prawie 32 tys. pracowników wobec 30,2 tys. osób rok wcześniej. Oznacza to, że zgłoszono zwolnienia 1,7 tys. osób więcej niż w 2018 r. (wzrost o 5,8%) i podobnie jak w poprzednich latach większość zgłoszeń pochodziła z sektora prywatnego (90,6%). Ponad 1/3 zgłoszeń wpłynęła od pracodawców z województwa mazowieckiego, co może być związane ze zgłoszeniami z firm, których centrale ulokowane są w Warszawie.

Najwięcej zgłoszeń zwolnień grupowych pochodziło od pracodawców prowadzących działalność w sekcjach: handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (32,6% wszystkich zgłoszeń zwolnień grupowych w analizowanym okresie, przy czym 83% zgłoszeń w tej sekcji pochodziło z jednej tylko sieci handlowej), przetwórstwo przemysłowe (23,1%) oraz działalność finansowa i ubezpieczeniowa (19,3%).

Według stanu na koniec 2019 r. 121 zakładów pracy zamierzało zwolnić

18,5 tys. osób (w końcu 2018 r. 145 zakładów pracy zamierzało zwolnić 19,3 tys. pracowników). Dane dotyczą zgłoszeń aktualnych wg stanu na ostatni dzień roku, tj. pomniejszych o te, z których realizacji pracodawca zrezygnował bądź już je zrealizował. Zakłady zgłaszające zamiar dokonania zwolnień określają często bardzo szerokie ramy czasowe planowanych zwolnień, stąd część z nich może nie zostać zrealizowana.

W 2019 r. w ramach zwolnień grupowych **zwolniono 24,7 tys. osób** wobec 13,4 tys. rok wcześniej. **Poziom zwolnień był zatem aż o 84,2% wyższy niż rok wcześniej**, czyli zwolniono o 11,3 tys. osób więcej. **Zwolnienia grupowe w 2019 r. stanowiły ok. 77% zgłoszeń zwolnień dokonanych w tym okresie**. Zwolnienia miały miejsce przede wszystkim w sektorze prywatnym (97% wszystkich zwolnień), a najwięcej osób zwolniono w województwach małopolskim (31,8% zwolnionych grupowo w Polsce) i mazowieckim (22,4%). **Najwyższe zwolnienia grupowe w 2019 r. zanotowano w sekcjach: handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle** (41,1% wszystkich zwolnień grupowych w analizowanym okresie, przy czym 81% zwolnień w tej sekcji pochodziło z jednej tylko sieci handlowej), przetwórstwo przemysłowe (26,9%) oraz działalność finansowa i ubezpieczeniowa (13,9%).

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej nie ma bezpośredniego wpływu na sytuację ekonomiczną przedsiębiorstw i wynikający z niej stan zatrudnienia w przedsiębiorstwach, koncentruje się zatem na podejmowaniu działań osłonowych wobec osób zagrożonych zwolnieniem z pracy lub już zwolnionych. **W 2019 r. programami zwolnień monitorowanych w 48 zakładach pracy objęto 9,6 tys. osób** wobec 7,6 tys. osób rok wcześniej.

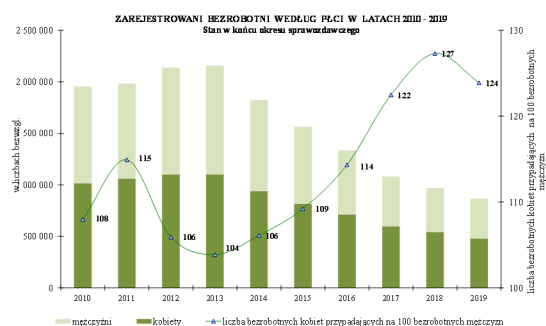
¹² Na podstawie sprawozdania MRPiPS-01 oraz monitoringu zgłoszeń zwolnień i zwolnień grupowych prowadzonego przez Ministerstwo Rodziny Pracy i Polityki Społecznej w oparciu o informacje w tym zakresie przesyłane z wojewódzkich urzędów pracy.

BEZROBOTNE KOBIETY

„Kobieta i mężczyzna w Rzeczypospolitej Polskiej mają równe prawa w życiu rodzinnym, politycznym, społecznym i gospodarczym. Kobieta i mężczyzna mają w szczególności równe prawo do kształcenia, zatrudnienia i awansów, do jednakowego wynagradzania za pracę jednakowej wartości, do zabezpieczenia społecznego oraz do zajmowania stanowisk, pełnienia funkcji oraz uzyskiwania godności publicznych i odznaczeń.”¹³ W ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy w zakresie prowadzenia pośrednictwa pracy przez powiatowe urzędy pracy również przyjęto zasadę równości, oznaczającą **obowiązek udzielenia wszystkim bezrobotnym i poszukującym pracy pomocy w znalezieniu zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej bez względu m. in. na płeć**. Z drugiej strony wciąż pokutuje stereotypowe myślenie dotyczące podziału ról kobiet i mężczyzn, a to z kolei wpływa na preferencje pracodawców odnośnie zatrudniania kobiet, oferowanie im niższego wynagrodzenia, czy ustalanie ścieżek awansu.

Zmiany poziomu rejestrowanego bezrobocia wg płci wskazują, że sytuacja kobiet jest bardziej stabilna niż mężczyzn, bowiem w okresach poprawy sytuacji na rynku pracy wyższa dynamika spadku bezrobocia cechuje mężczyzn, ale w okresach pogorszenia sytuacji również bardziej dotkliwie odczuwają oni tego skutki. Ma to swoje odzwierciedlenie w kształtowaniu się odsetka kobiet wśród ogółu zarejestrowanych i jego wzroście w okresach bardzo dobrej sytuacji.

W końcu 2019 r. w urzędach pracy zarejestrowanych było 479,4 tys. bezrobotnych kobiet (o 63,2 tys. mniej niż rok wcześniej) i **387 tys. mężczyzn** (spadek o 39,3 tys.). Wyższa dynamika spadku r/r liczby bezrobotnych kobiet niż mężczyzn (11,7% wobec 9,2%) przyczyniła się do **zmniejszenia udziału kobiet w strukturze bezrobotnych z 56% w końcu 2018 r. do 55,3% w końcu 2019 r.**, zaś liczba bezrobotnych kobiet przypadających na 100 bezrobotnych mężczyzn zmniejszyła się z 127 do 124 osób. Należy dodać, że kobiety mimo niższego wieku i wyższego poziomu wykształcenia dłużej pozostają w ewidencji bezrobotnych (13,2 miesiąca wobec 10,9 miesiąca w przypadku mężczyzn w końcu 2019 r.).

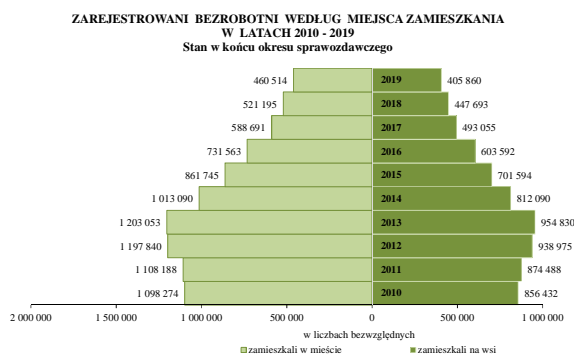

BEZROBOTNI ZAMIESZKALI NA WSI

W połowie 2019 r. w strukturze ludności Polski mieszkańcy wsi stanowili ok. 40% (15,3 mln osób).¹⁴ Na wsi mieszkał co czwarty mieszkaniec województwa śląskiego oraz ponad połowa w województwach podkarpackim, świętokrzyskim lubelskim i małopolskim.

W końcu 2019 r. w urzędach pracy zarejestrowanych było 405,9 tys. osób zamieszkałych na wsi i 460,5 tys. zamieszkałych w mieście. Na 100 bezrobotnych zamieszkałych w mieście przypadało 88 zamieszkałych na wsi.

W skali roku liczba bezrobotnych zamieszkałych na wsi zmniejszyła się o 9,3% przy spadku liczby bezrobotnych zamieszkałych w mieście o 11,6%. **Odsetek zamieszkałych na wsi wśród ogółem zarejestrowanych wzrósł z 46,2% w końcu 2018 r. do 46,8% w końcu 2019 r.**

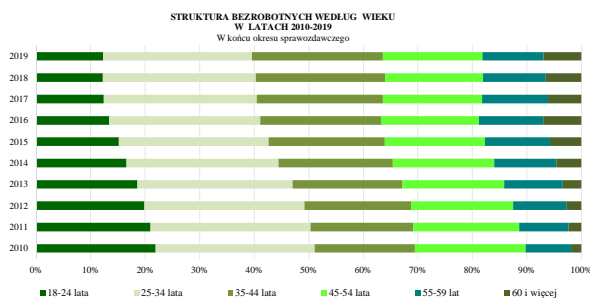
Najniższy był udział zamieszkałych na wsi wśród bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy w województwie śląskim (24,6%), zaś najwyższy w województwie podkarpackim (62,8%). Były to też województwa o odpowiednio najniższym i najwyższym udziale mieszkańców wsi w liczbie ludności województwa. Warto dodać, że w większości województw udział mieszkańców wsi w liczbie zarejestrowanych bezrobotnych był wyższy niż ich udział w liczbie ludności - w zachodniopomorskim, warmińsko-mazurskim, mazowieckim i lubuskim różnica wynosiła ponad 10 punktów procentowych. Tylko w łódzkim, opolskim i podlaskim udział zamieszkałych na wsi wśród bezrobotnych był niższy niż wśród ludności województwa.

¹³ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej art. 33

¹⁴ <https://bdl.stat.gov.pl/BDL>

STRUKTURA BEZROBOTNYCH WG WIEKU

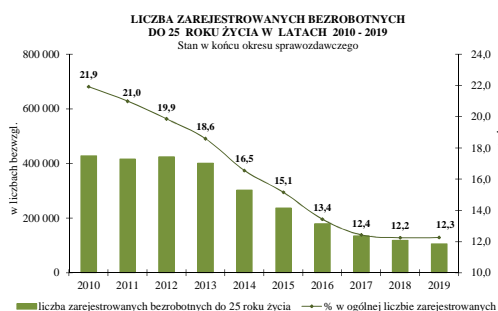
Obserwowany na przestrzeni lat proces starzenia się populacji wpływał również na zmiany w strukturze wiekowej zarejestrowanych w urzędach pracy bezrobotnych, choć od kilku już lat **średni wiek bezrobotnych utrzymywał się na poziomie ok. 40 lat**. Zatrzymanie zauważalnego w latach wcześniejszych dynamicznego wzrostu średniego wieku bezrobotnych wiązać należy ze zmianami wieku emerytalnego, a przede wszystkim jego obniżeniem w ostatnim

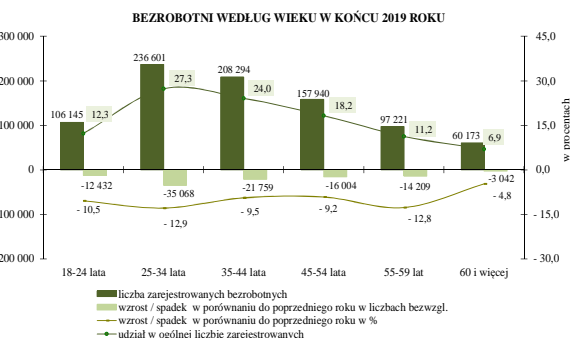
W kolejnych latach wprowadzie liczba bezrobotnych zmniejszała się, ale **najniższą dynamikę spadku dotyczyła osób w wieku 60 lat i więcej, a to z kolei przyczyniło się do wzrostu odsetka bezrobotnych w tej grupie wiekowej do 6,9% w końcu 2019 r.** Natomiast najwyższą dynamikę spadku w 2019 r. zanotowano w grupie bezrobotnych w wieku 25-34 lata (o 12,9%) i 55-59 lat (o 12,8%). Wobec powyższego odsetek bezrobotnych w tych grupach zmniejszył się do odpowiednio 27,3% i 11,2%.

W ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy wśród osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy w 2019 r. wyszczególnieni byli bezrobotni w dwóch grupach wiekowych, a mianowicie do 30 roku życia¹⁵ oraz powyżej 50 roku życia.

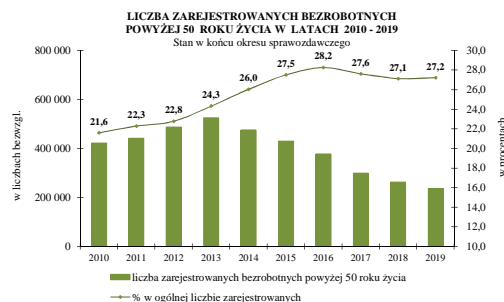
W końcu 2019 r. w urzędach pracy zarejestrowanych było 223 tys. osób do 30 r. ż. (o 29,0 tys. osób, tj. o 11,5% mniej niż w końcu 2018 r.) **i stanowili oni 25,7% zarejestrowanych** wobec 26,0% rok wcześniej. Poprawa sytuacji na rynku pracy osób młodych to efekt realizacji Gwarancji dla Młodzi i położenia nacisku na wczesną aktywizację osób młodych. Tym samym, o ile co czwarty bezrobotny miał mniej niż 30 lat, to wśród aktywizowanych niemal co druga osoba była w tym wieku.

Po dwóch latach spadku udziału bezrobotnych powyżej 50 roku życia w ogólnej liczbie zarejestrowanych, w końcu 2019 r. udział ten rok do roku, wprowadzie minimalnie, ale wzrósł do 27,2%. **W ewidencji urzędów pracy zarejestrowanych było 235,7 tys. osób powyżej 50 roku życia,** czyli o 27,0 tys. osób, tj. o 10,3% mniej niż rok wcześniej.

Prawie połowę bezrobotnych do 30 r. życia i 12,3% bezrobotnych ogółem stanowiły osoby do 25 roku życia, których w końcu 2019 r. zarejestrowanych 106,1 tys. osób, czyli o 10,5% mniej niż rok wcześniej. W tej grupie wiekowej był co ósmy zarejestrowany bezrobotny, ale pamiętać należy, że w latach 1991-2000 co trzeci bezrobotny miał mniej niż 25 lat.

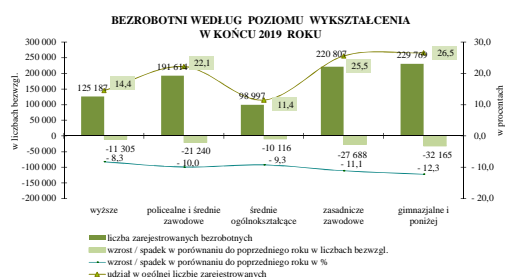
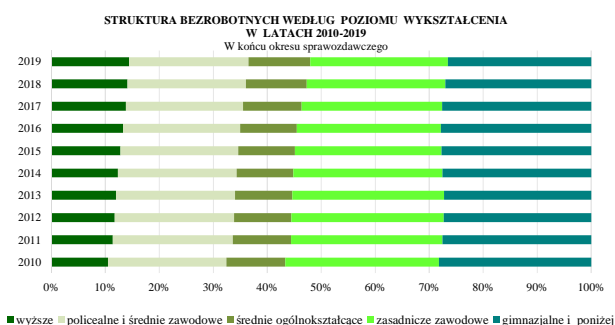

¹⁵ Dane nt. bezrobotnych do 30 r. ż. gromadzone są w ramach statystyki publicznej począwszy od 2015 r.

STRUKTURA BEZROBOTNYCH WG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA

Na przestrzeni lat poziom wykształcenia ludności wzrastał. Z danych GUS na podstawie BAEL wynika, że **w ciągu 10 lat odsetek ludności w wieku 15-64 lata z wykształceniem wyższym wzrósł z 19,9% w III kwartale 2010 r. do 28,5% w III kwartale 2019 r.**, przy spadku udziałów dla wszystkich pozostałych poziomów wykształcenia - najwyższym dla osób z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym i niższym (z 17,6% do 13,1%).¹⁶

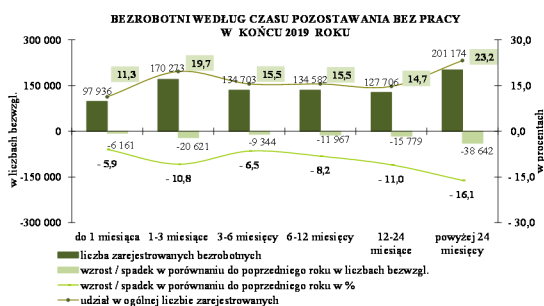
Wzrost poziomu wykształcenia ludności przełożył się również na zmiany w strukturze zarejestrowanych w urzędach pracy bezrobotnych i wyraźny wzrost odsetka osób legitymujących się dyplomami wyższych uczelni wśród zarejestrowanych w urzędach pracy bezrobotnych. Udział takich bezrobotnych wzrastał z roku na rok począwszy od 1997 r. **W latach 1993-1998 udział osób z wyższym wykształceniem był niższy niż 2%, a w końcu 2019 r. wyniósł 14,4%** (125,2 tys. osób). Nadal jednak **osoby z wyższym wykształceniem najkrócej pozostają bezrobotne** – 10,6 miesiąca wobec 13,2 miesiąca w przypadku bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej. Z drugiej strony od kilku już lat dynamika spadku bezrobocia notowana wśród osób z wykształceniem wyższym była niska w zestawieniu z innymi grupami. Może to oznaczać, że na rynku była dla nich niewystarczająca liczba ofert pracy, i choć krócej pozostawali oni w rejestrach, to być może dlatego, że obniżali swoje wymagania i podejmowali zatrudnienie poniżej kwalifikacji.

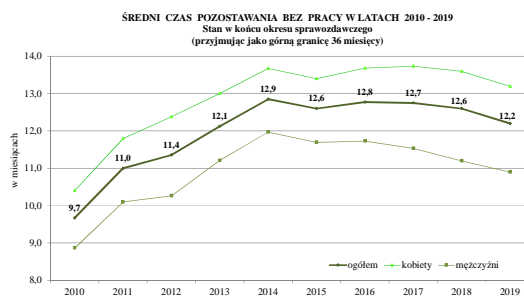
STRUKTURA BEZROBOTNYCH WG CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY

Czas pozostawania bez pracy ma istotny wpływ na sytuację osoby poszukującej zatrudnienia. Długie, ponad 12 miesięczne, pozostawanie bez pracy to problem nie tylko ekonomiczny, ale również sytuacja, która może niekorzystnie odbić się na psychice osoby bezrobotnej.

W końcu 2019 r. w ewidencji urzędów pracy zarejestrowanych było **328,9 tys. osób pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy od momentu zarejestrowania się** (spadek o 54,4 tys. osób, tj. o 14,2% w porównaniu do stanu z końca 2018 r.). Osoby te stanowiły **38% ogółu bezrobotnych** wobec 39,6% w końcu 2018 r. W 2019 r., podobnie jak rok wcześniej, zmniejszyła się liczba bezrobotnych r/r we wszystkich grupach wyszczególnionych ze względu na czas pozostawania bez pracy, przy czym najsilniejszy spadek dotyczył osób pozostających bez pracy powyżej 24 miesięcy (spadek o 16,1%).

analizy przyjęto, że jest to 36 miesięcy - wówczas **średni czas pozostawania bez pracy w końcu 2019 r. wyniósł 12,2 miesiąca i był o 0,4 miesiąca krótszy niż rok wcześniej**. Czas pozostawania w ewidencji bezrobotnych wzrastał wraz z wiekiem – w końcu 2019 r. bezrobotni do 30 r. ż. pozostawali bez pracy 8,9 miesiąca, a osoby w wieku 60 lat i więcej 16,2 miesiąca. Wpływ na to miał zapewne poziom wykształcenia, bowiem w końcu 2019 r. wśród osób młodych 15,5% legitymowało się wykształceniem wyższym, podczas gdy wśród osób powyżej 50 roku życia tylko 5,8%, z kolei wykształcenie gimnazjalne i poniżej posiadało 20,9% bezrobotnych do 30 r. ż. i 35,6% bezrobotnych powyżej 50 r. ż.

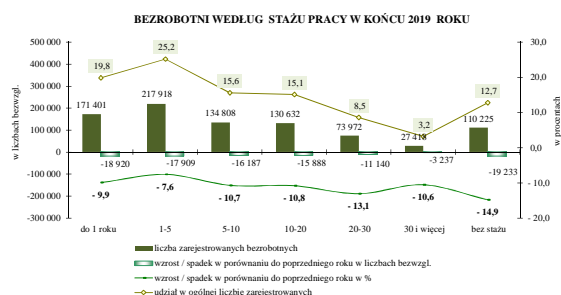

¹⁶ <https://bdl.stat.gov.pl/BDL>

STRUKTURA BEZROBOTNYCH WG STAŻU PRACY

W końcu 2019 r. najliczniejszą grupę wśród zarejestrowanych bezrobotnych stanowiły osoby posiadające staż pracy od 1 do 5 lat (217,9 tys. osób) i ze stażem do 1 roku (171,4 tys. osób) wobec 27,4 tys. bezrobotnych z ponad 30-letnim stażem pracy.

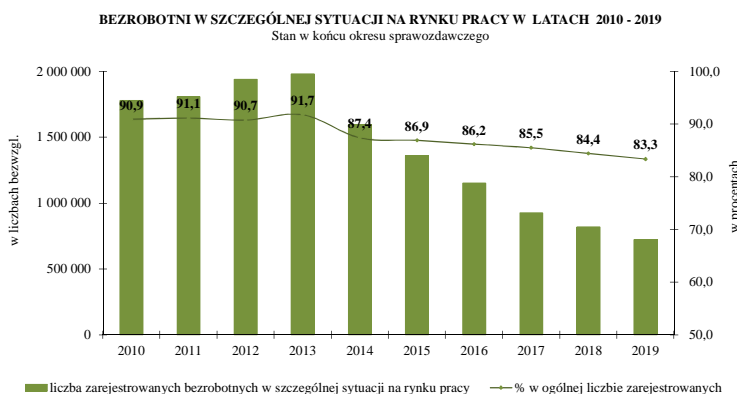
Spadek liczby bezrobotnych odnotowano we wszystkich grupach ze względu na staż pracy, a najwyższą jego dynamikę wśród osób bez stażu pracy (o 14,9%). Warto jednak zauważyć, że choć brak stażu pracy dotyczy przede wszystkim ludzi młodych, to jednak w grupie tej w końcu 2019 r. było 11,4 tys. osób powyżej 50 roku życia (ponad 10% bezrobotnych bez stażu pracy), co z jednej strony zaskakuje, ale może również niepokoić w kontekście nabywania przez te osoby w przyszłości praw emerytalnych.

BEZROBOTNI W SZCZEGÓLNEJ SYTUACJI NA RYNKU PRACY

W art. 49 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy wyszczególnione zostały m.in. grupy bezrobotnych uznanych za będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy.¹⁷ Wśród nich w 2019 r. wymienić należy: bezrobotnych do 30 roku życia; bezrobotnych długotrwale; bezrobotnych powyżej 50 roku życia; bezrobotnych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej; bezrobotnych posiadających co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia lub co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia oraz bezrobotnych niepełnosprawnych. Osobom wymienionym powyżej przysługuje pierwszeństwo w skierowaniu do udziału w programach specjalnych.

W końcu 2019 r. status osoby bezrobotnej w szczególnej sytuacji na rynku pracy posiadało 722,1 tys. osób, co oznacza, że 83 na 100 bezrobotnych spełniało kryteria by być zaliczonym do tej kategorii. W skali roku liczebność tej subpopulacji zmniejszyła się o 95,7 tys. osób, tj. o 11,7%. Należy zauważyć, że osoba może spełniać kryteria by jednocześnie być zakwalifikowaną do kilku grup w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

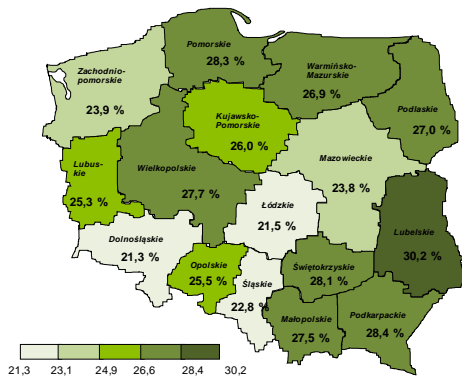
W końcu 2019 r. w ewidencji bezrobotnych było zarejestrowanych:

- 223,0 tys. bezrobotnych do 30 r. ż. (25,7% ogółu bezrobotnych), tj. o 29,0 tys. osób, czyli o 11,5% mniej niż rok wcześniej;
- 432,4 tys. bezrobotnych długotrwale (49,9%), tj. spadek o 74,8 tys. osób, czyli o 14,7%;
- 235,7 tys. bezrobotnych powyżej 50 r. ż. (27,2%), tj. spadek o 27,0 tys. osób, czyli o 10,3%;
- 17,5 tys. bezrobotnych korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej (2,0%), tj. spadek o 4,8 tys. osób, czyli o 21,4%;
- 175,0 tys. bezrobotnych posiadających co najmniej 1 dziecko do 6 roku życia (20,2%), tj. spadek o 24,5 tys. osób, czyli o 12,3%;
- 2,3 tys. bezrobotnych posiadających co najmniej 1 dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia (0,3%), tj. spadek o 34 osoby, czyli o 1,4%;
- 57,5 tys. bezrobotnych niepełnosprawnych (6,6%), tj. o 3,6 tys. osób, czyli o 6,0% mniej niż rok wcześniej.

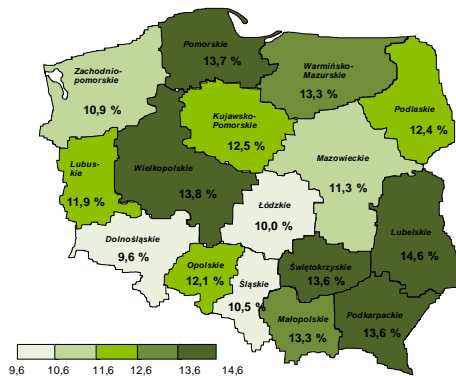
¹⁷ Na przestrzeni lat grupy uznawane za będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy ulegały zmianom.

**STRUKTURA BEZROBOTNYCH W SZCZEGÓLNEJ SYTUACJI NA RYNKU PRACY
W OGÓLNEJ LICZBIE BEZROBOTNYCH WG WOJEWÓDZTW W KOŃCU 2019 R. (w %)**

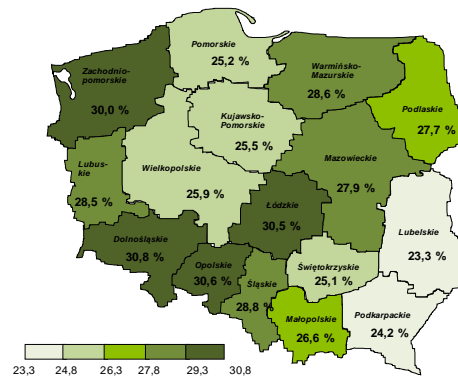
BEZROBOTNI DO 30 R. Ż.

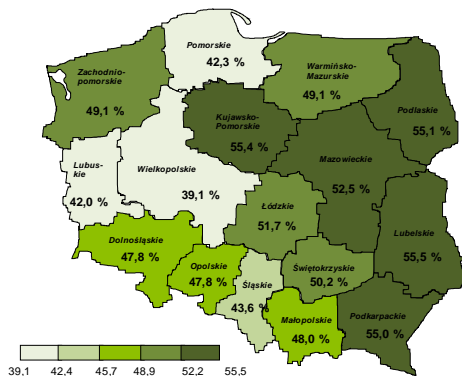
BEZROBOTNI DO 25 R.Ż.

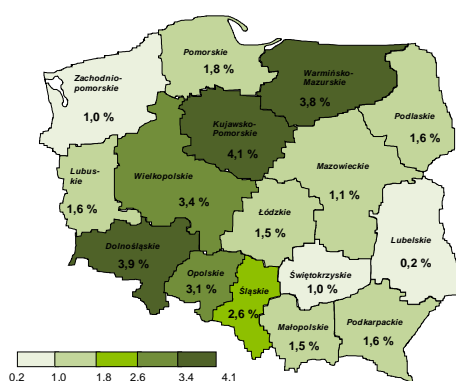
BEZROBOTNI POWYŻEJ 50 R. Ż.

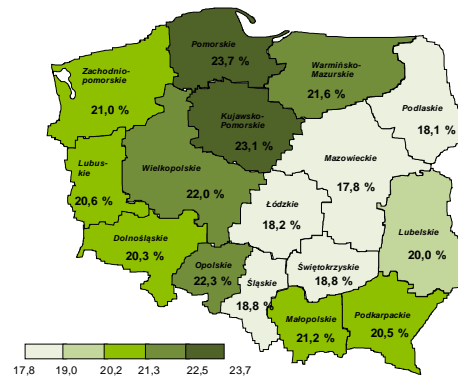
BEZROBOTNI DŁUGOTRWALE

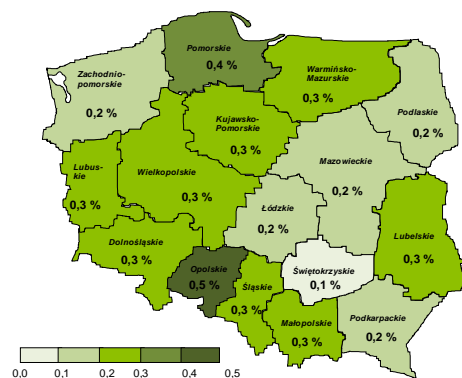
**BEZROBOTNI KORZYSTAJĄCY ZE ŚWIADCZEŃ
Z POMOCY SPOŁECZNEJ**

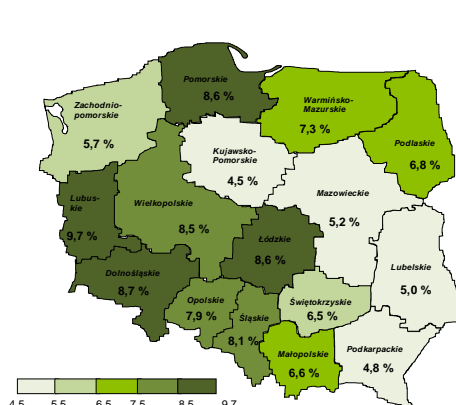
**BEZROBOTNI POSIADAJĄCY CO NAJMNIEJ JEDNO
DZIECKO DO 6 ROKU ŻYCIA**

**BEZROBOTNI POSIADAJĄCY CO NAJMNIEJ JEDNO
DZIECKO NIEPEŁNOSPRAWNE DO 18 R. Ż.**

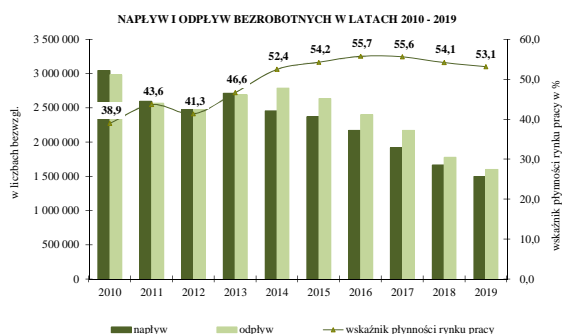

BEZROBOTNI NIEPEŁNOSPRAWNI

BILANS BEZROBOTNYCH

Poziom rejestrowanego bezrobocia notowany w końcu okresu sprawozdawczego kształtuje się w wyniku zmian w napływie i odpływie z bezrobocia w ciągu roku. **W roku 2019 w urzędach pracy zarejestrowało się 1 496,5 tys. osób**, czyli o 165,6 tys. osób mniej niż rok wcześniej (spadek o 10,0%). **Z urzędów pracy wyrejestrowano 1 599,0 tys. osób**, czyli o 175,9 tys. mniej niż w 2018 r. (spadek o 9,9%). Niemniej jednak odpływ przewyższał napływ, co spowodowało spadek liczby bezrobotnych w końcu roku.

Wskaźnik płynności rynku pracy, określający stosunek liczby bezrobotnych, którzy podjęli pracę w danym okresie do liczby nowo zarejestrowanych bezrobotnych spadł trzeci rok z rzędu – w 2019 r. wyniósł 53,1% wobec 54,1% rok wcześniej.

W latach 2015-2019 pracę podejmował co drugi wyrejestrowany bezrobotny, podczas gdy w latach 2008-2009 podjęcie pracy było powodem wyrejestrowania ok. 38% bezrobotnych.

W 2019 r. pracę podjęło 794,6 tys. bezrobotnych, tj. o 105,1 tys. osób (11,7%) mniej niż rok wcześniej. Spadek liczby bezrobotnych podejmujących pracę może wynikać z niższego poziomu bezrobocia, ale również, przy wciąż wysokiej liczbie ofert pracy i często podkreślanych przez pracodawców niedoborach kadrowych, może być efektem długotrwałego pozostawiania bez pracy, utraty kwalifikacji zawodowych, zniechęcenia bezrobotnych albo braku ofert pracy w okolicy, trudności komunikacyjnych na niektórych obszarach, czy niechęci do zmiany miejsca zamieszkania w związku z pracą albo też braku wymaganej dyspozycyjności.

W 2019 r. zmniejszyła się zarówno liczba bezrobotnych, którzy podjęli prace niesubsydiowane, jak i subsydiowane zatrudnienie, choć odsetek podjęć prac niesubsydiowanych w odplywie pozostał na analogicznym poziomie jak rok wcześniej (41,4%) wobec spadku z 9,3% do 8,2% odsetka podjęć prac subsydiowanych. **W 2019 r. prace niesubsydiowane podjęło 662,8 tys. bezrobotnych, a subsydiowane 131,8 tys. osób.**

Bilans bezrobotnych w latach 2018 – 2019

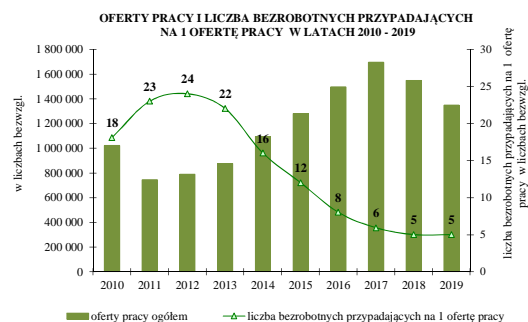
Zakres		2019 r.		2018 r.		Wzrost/ spadek w 2019 r. w porównaniu do 2018 r.	
		w liczbach bezwzględnych	w %	w liczbach bezwzględnych	w %	w liczbach bezwzględnych	w %
z tego	Napiływ	1 496 526	100,0	1 662 085	100,0	-165 559	-10,0
	po raz pierwszy	276 017	18,4	291 864	17,6	-15 847	-5,4
	po raz kolejny	1 220 509	81,6	1 370 221	82,4	-149 712	-10,9
	Odpiływ	1 599 040	100,0	1 774 943	100,0	-175 903	-9,9
	podjęcia pracy	794 634	49,7	899 756	50,7	-105 122	-11,7
	pracy niesubsydiowanej	662 794	41,4	734 175	41,4	-71 381	-9,7
	z tego						
	w tym						
	podjęcie działalności gospodarczej	29 604	1,9	32 944	1,9	-3 340	-10,1
	podjęcia pracy sezonowej	30 269	1,9	33 216	1,9	-2 947	-8,9
	pracy subsydiowanej	131 840	8,2	165 581	9,3	-33 741	-20,4
	prac interwencyjnych	35 506	2,2	37 912	2,1	-2 406	-6,3
	robót publicznych	18 185	1,1	27 090	1,5	-8 905	-32,9
	podjęcia działalności gospodarczej	32 607	2,0	37 493	2,1	-4 886	-13,0
	w tym w ramach bonu na zasiedlenie	266	0,0	249	0,0	17	6,8
	podjęcia pracy w ramach refundacji kosztów zatrudnienia bezrobotnego	23 729	1,5	29 179	1,6	-5 450	-18,7
	podjęcia pracy poza miejscem zamieszkania w ramach bonu na zasiedlenie	9 852	0,6	10 735	0,6	-883	-8,2
	podjęcia pracy w ramach bonu zatrudnieniowego	803	0,1	1 013	0,1	-210	-20,7
	podjęcia pracy w ramach świadczenia aktywizacyjnego	2	0,0	9	0,0	-7	-77,8
	podjęcia pracy w ramach grantu na telepracę	2	0,0	1	0,0	1	100,0
	podjęcia pracy w ramach refundacji składek na ubezpieczenia społeczne	13	0,0	33	0,0	-20	-60,6
	podjęcia pracy w ramach dofinansowania wynagrodzenia za zatrudnienie skierowanego bezrobotnego powyżej 50 roku życia	1 513	0,1	1 940	0,1	-427	-22,0
	inne	9 628	0,6	20 176	1,1	-10 548	-52,3
	rozpoczęcia szkolenia	34 226	2,1	38 678	2,2	-4 452	-11,5
	w tym w ramach bonu szkoleniowego	3 283	0,2	3 418	0,2	-135	-3,9
	rozpoczęcia stażu	101 728	6,4	115 627	6,5	-13 899	-12,0
	w tym w ramach bonu stażowego	375	0,0	684	0,0	-309	-45,2
	rozpoczęcia przygotowania zawodowego dorosłych	55	0,0	51	0,0	4	7,8
	rozpoczęcia pracy społecznie użytecznej	19 858	1,2	23 752	1,3	-3 894	-16,4
	w tym w ramach PAI	482	0,0	1 444	0,1	-962	-66,6
	skierowania do agencji zatrudnienia w ramach zlecenia działań aktywizacyjnych	0	0,0	1 001	0,1	-1 001	-100,0
	odmowy bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniej pracy lub innej formy pomocy	54 623	3,4	67 972	3,8	-13 349	-19,6
	odmowy ustalenia profilu pomocy	23	0,0	55	0,0	-32	-58,2
	niepotwierdzenia gotowości do pracy	307 099	19,2	340 064	19,2	-32 965	-9,7
	dobrowolnej rezygnacji ze statusu bezrobotnego	129 017	8,1	127 812	7,2	1 205	0,9
	podjęcia nauki	3 499	0,2	4 057	0,2	-558	-13,8
	osiągnięcia wieku emerytalnego	23 106	1,4	23 387	1,3	-281	-1,2
	nabycia praw emerytalnych lub rentowych	6 743	0,4	8 804	0,5	-2 061	-23,4
	nabycia prawa do świadczenia przedemerytalnego	12 144	0,8	15 435	0,9	-3 291	-21,3
	innych	112 285	7,0	108 492	6,1	3 793	3,5
	Bezrobotni według stanu w końcu roku	866 374	100,0	968 888	100,0	-102 514	-10,6
	w tym zarejestrowani po raz pierwszy	139 696	16,1	153 048	15,8	-13 352	-8,7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRPiPS-01 o rynku pracy

W 2019 r. udział w aktywnych programach rozpoczęło 287,7 tys. osób wobec 343,7 tys. osób rok wcześniej. Liczba zaktywizowanych bezrobotnych zmniejszyła się w porównaniu z 2018 r. o 56 tys. osób, tj. o 16,3%. Osoby objęte działaniami aktywizacyjnymi stanowiły 18,0% odpiływu bezrobotnych w 2019 r. wobec 19,4% w 2018 r.

OFERTY PRACY ZGŁOSZONE DO URZĘDÓW PRACY

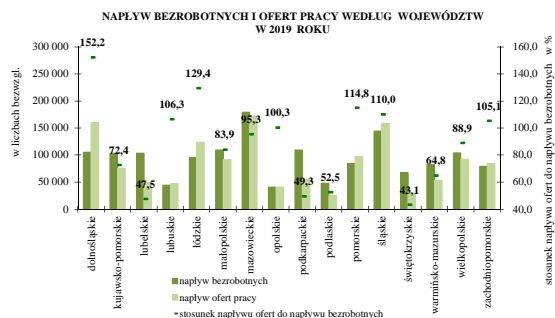
Po rekordowo wysokiej liczbie ofert pracy zgłoszonych do urzędów pracy w 2017 r. (1,7 mln) w kolejnych dwóch latach notowano spadki. **W 2019 r. pracodawcy zgłosili 1 347,5 tys. ofert, czyli o 201,4 tys. mniej niż rok wcześniej (spadek o 13,0%).** Zmniejszyła się zarówno liczba ofert pracy niesubsydiowanej (spadek o 11,9%), przy spadku liczby ofert pracy subsydiowanej o 18,0%.

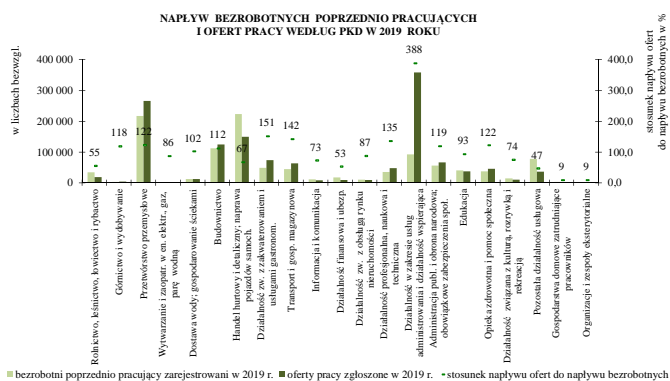
W efekcie tego oferty pracy subsydiowanej stanowiły 16,9% ofert jakimi dysponowały urzędy pracy, podczas gdy w latach 2009-2010 było to ok. 53%. Spadek liczby wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej, dotyczył zarówno sektora prywatnego (spadek o 13,2%), jak i publicznego (spadek o 11,2%).

Średnia liczba bezrobotnych przypadających na 1 ofertę pracy¹⁸ zmniejszyła się z 24 osób w 2012 r. do 6 osób w 2017 r. oraz 5 w 2018 r. i 2019 r.

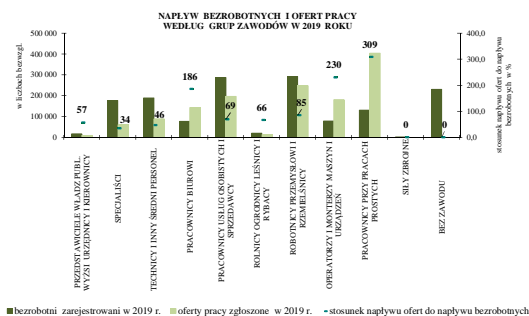
Liczba wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej, jakimi dysponowały urzędy pracy w 2019 r. wystarczyłyby dla 90% bezrobotnych, którzy w tym samym okresie napłynęli do urzędów. W przypadku analizy poszczególnych województw sytuacja była zróżnicowana. Oferty zgłoszone w województwie świętokrzyskim wystarczyłyby dla 43% zarejestrowanych w 2019 r. bezrobotnych w tym województwie. Natomiast w województwie dolnośląskim liczba zgłoszonych ofert stanowiła 152,2% napływu bezrobotnych.

W 2019 r. aż **w 10 na 21 sekcji PKD liczba ofert pracy zgłoszonych przez pracodawców prowadzących działalność w tych sekcjach przeważała nad liczbą zarejestrowanych w tym samym okresie bezrobotnych poprzednio pracujących w tych sekcjach.** Prawie 4-krotnie wyższa od napływu bezrobotnych była liczba ofert pracy z sekcji działalność w zakresie usług administracyjnej i działalności wspierająca (92,4 tys. bezrobotnych poprzednio pracujących w tej sekcji wobec 358,9 tys. ofert), a 1,5-krotną przewagę odnotowano w sekcji działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (48,7 tys. bezrobotnych wobec 73,6 tys. ofert). Z drugiej strony prawie 12-krotnie niższą liczbę ofert zanotowano w sekcjach organizacje i zespoły eksterytorialne (290 bezrobotnych wobec 25 ofert) oraz gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników (3 tys. bezrobotnych wobec 252 ofert).

Liczba wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej zgłoszona do urzędów pracy dla osób posiadających zawód z grupy pracownicy przy pracach prostych w 2019 r. była ponad 3-krotnie wyższa od napływu bezrobotnych posiadających zawody zaliczane do tej grupy (403,8 tys. ofert wobec 130,9 tys. napływu bezrobotnych), 2-krotną przewagę odnotowano w grupach operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń oraz pracownicy biurowi. We wszystkich pozostałych grupach wielkich zawodów, zgodnie z klasyfikacją zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy, napływ bezrobotnych zdecydowanie przewyższał napływ ofert pracy.

¹⁸ Liczba bezrobotnych przypadających na 1 ofertę pracy w danym roku liczona jest ze wzoru:
$$\frac{\text{bezrobotni według stanu w końcu poprzedniego roku} + \text{bezrobotni w końcu danego roku}}{2}$$

$$\frac{\text{oferty pracy zgłoszone w roku}/12 + \text{oferty pracy na koniec poprzedniego roku}}{2}$$

RYNEK PRACY W POLSCE NA TLE UNII EUROPEJSKIEJ ¹⁹

Główne wskaźniki opisujące sytuację na rynku pracy w Polsce na tle UE28²⁰ wskazują na wyraźną poprawę sytuacji w Polsce od czasu naszego wstąpienia w struktury UE. **W przypadku wskaźnika zatrudnienia w grupie 20-64 lata już w 2018 r. jego wartość przekroczyła cel założony dla Polski w Strategii Europa 2020 (71%), a stopa bezrobocia w Polsce sytuuje nasz kraj w czołówce państw o najniższym wskaźniku w UE.**

Polska na tle UE28 w latach 2004-2019

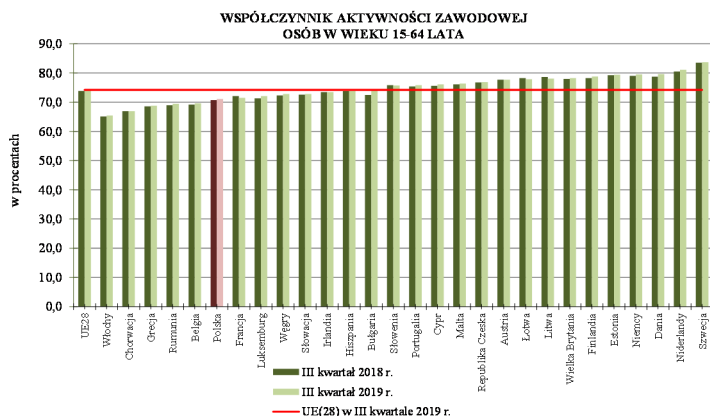
Zakres	Współczynnik aktywności zawodowej (15-64 lata) w %			Wskaźnik zatrudnienia (15-64 lata) w %			Stopa bezrobocia (15-64 lata) w %			Stopa bezrobocia rejestrowanego w końcu roku w %
	Polska	UE (28)	różnica w p. p.	Polska	UE (28)	różnica w p. p.	Polska	UE (28)	różnica w p. p.	Polska
2004	63,7	69,2	-5,5	51,4	62,7	-11,3	19,4	9,3	10,1	19,0
2005	64,4	69,6	-5,2	52,8	63,3	-10,5	18,0	9,1	8,9	17,6
2006	63,4	70,0	-6,6	54,5	64,2	-9,7	14,0	8,3	5,7	14,8
2007	63,2	70,3	-7,1	57,0	65,2	-8,2	9,7	7,3	2,4	11,2
2008	63,8	70,7	-6,9	59,2	65,7	-6,5	7,2	7,1	0,1	9,5
2009	64,7	70,8	-6,1	59,3	64,4	-5,1	8,3	9,0	-0,7	12,1
2010	65,3	71,0	-5,7	58,9	64,1	-5,2	9,7	9,7	0,0	12,4
2011	65,7	71,1	-5,4	59,3	64,2	-4,9	9,8	9,8	0,0	12,5
2012	66,5	71,7	-5,2	59,7	64,1	-4,4	10,2	10,6	-0,4	13,4
2013	67,0	72,0	-5,0	60,0	64,0	-4,0	10,5	11,0	-0,5	13,4
2014	67,9	72,3	-4,4	61,7	64,8	-3,1	9,1	10,4	-1,3	11,4
2015	68,1	72,5	-4,4	62,9	65,6	-2,7	7,6	9,6	-2,0	9,7
2016	68,8	72,9	-4,1	64,5	66,6	-2,1	6,2	8,7	-2,5	8,2
2017	69,6	73,3	-3,7	66,1	67,6	-1,5	5,0	7,8	-2,8	6,6
2018	70,1	73,7	-3,6	67,4	68,6	-1,2	3,9	7,0	-3,1	5,8
III kw 2019	71,1	74,2	-3,1	68,9	69,6	-0,7	3,2	6,2	-3,0	5,2*

* W końcu 2019 r.

Współczynnik aktywności zawodowej ludności w Polsce, mimo systematycznego wzrostu notowanego stale od 2008 r., wciąż pozostawał na niższym poziomie niż wynosiła wartość w UE28, choć z drugiej strony dystans do UE z roku na rok był coraz niższy. W 2007 r. w grupie ludności w wieku produkcyjnym (wg Eurostat 15-64 lata) współczynnik ten wynosił 63,2%, a **w 2018 r. wzrósł do 70,1%**, czyli zwiększył się o 6,9 punktu procentowego, przy ponad 2-krotnie niższej dynamice wzrostu w UE28. Wciąż Polska znajdowała się w grupie krajów o niższej niż w UE wartości tego wskaźnika. **Najświeższe dane za III kw. 2019 r. wskazują, że współczynnik aktywności zawodowej ludności w wieku 15-64 lata w Polsce był o 3,1 p. p. niższy niż w UE (71,1% wobec 74,2%).**

Niższą niż w Polsce wartość współczynnika aktywności zawodowej w III kw. 2019 r. odnotowano w 5 krajach UE, przy czym najniższą wartość zanotowano we Włoszech (65,4%).

W Polsce niska pozostawała przede wszystkim aktywność zawodowa osób młodych (36,8% wobec 42,8% w UE28) i w wieku 55-64 lata (51,5% wobec 63,1%) oraz kobiet (w wieku 15-64 lata - 63,9% wobec 68,7% w UE28), choć z drugiej strony również w UE wskaźniki w tych grupach były niższe niż w populacji osób w wieku 15-64 lata.

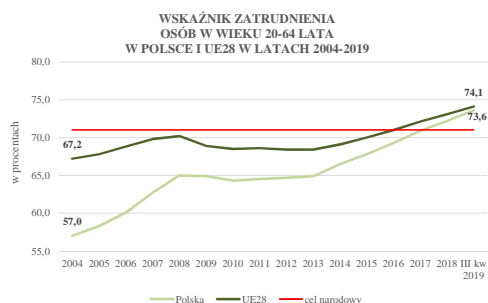
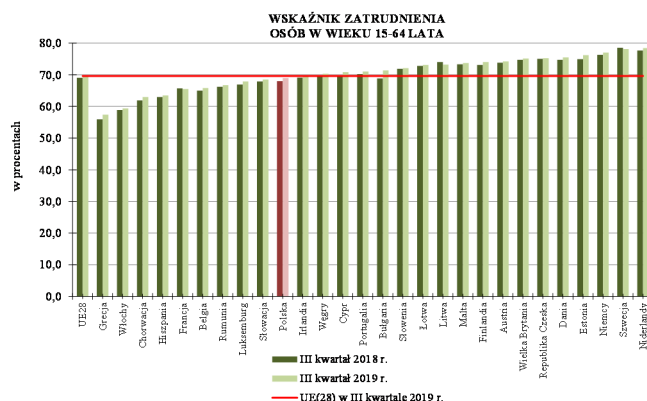

¹⁹ Dane zaczerpnięte ze strony internetowej: <https://ec.europa.eu/eurostat/data/database> w dniu 6.03.2020 r. Mogą się one różnić od wcześniej publikowanych z uwagi na uaktualnienia wprowadzane przez Eurostat. W chwili publikacji nie były dostępne dane dla UE za cały 2019 r., stąd analizie poddane zostały dane za III kwartał 2019 r.

²⁰ W związku z faktem, że Brexit nastąpił w 2020 r. dane dla Polski porównane zostały do UE28.

Wskaźnik zatrudnienia w Polsce w grupie 15-64 lata systematycznie wzrastał, a tempo tego wzrostu było zdecydowanie szybsze niż w UE28, co powodowało, że nasz dystans do UE z roku na rok był coraz niższy. W roku naszego przystąpienia do UE wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 15-64 lata był o ponad 11 punktów proc. niższy niż w UE, w III kwartale 2019 r. dystans zmniejszył się do 0,7 p. p. - wskaźnik zatrudnienia wyniósł 68,9% wobec 69,6% w UE28. Niska wartość wskaźnika zatrudnienia osób w wieku 15-64 lata może mieć związek z inną definicją wieku produkcyjnego obowiązującą w Polsce. Ponadto warto dodać, że w III kwartale 2019 r. wskaźnik zatrudnienia kobiet w Polsce był wciąż dużo niższy niż mężczyźn (61,7% wobec 76,1%). Od średniej unijnej odbiegały wskaźniki zatrudnienia młodych (32,8% wobec 36,6% w UE28) oraz osób w wieku 55-64 lata (50,5% wobec 60,2% w UE28).

Niższy niż w Polsce wskaźnik zatrudnienia w III kw. 2019 r. odnotowano w 9 krajach UE, przy czym najniższą wartość tego wskaźnika zanotowano w Grecji (57,4%).

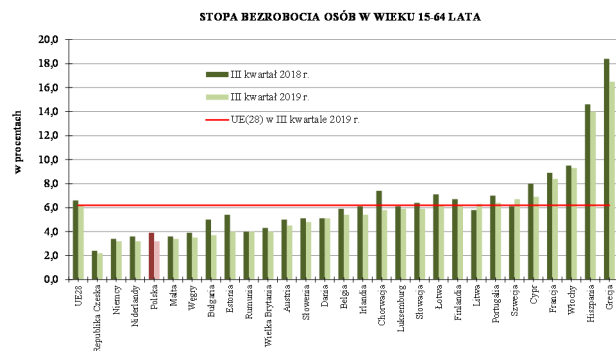

W Strategii Europa 2020 założono osiągnięcie wskaźnika zatrudnienia osób w wieku 20-64 lata na poziomie 75% w UE28 i 71% w Polsce. **Już w 2018 r. wskaźnik zatrudnienia w omawianej grupie wiekowej przekroczył nasz cel narodowy wynosząc 72,2%.** W III kwartale 2019 r. wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 20-64 lata wyniósł w Polsce 73,6% wobec 74,1% w UE28, co oznacza, że wskaźnik w Polsce był o 0,5 p. p. niższy niż w UE28 (w 2015 r. różnica sięgała 2,2 p. p.).

Najbardziej korzystne zmiany dotyczyły stopy bezrobocia (wg BAEL), która w 2003 r. wyniosła prawie 20% i wówczas nasz dystans do UE wynosił 10,6 punktu procentowego. W latach 2004 - 2006 byliśmy krajem o najwyższej stopie bezrobocia w UE. Jeszcze w 2007 r. stopa bezrobocia w Polsce zdecydowanie przekraczała średnią w UE, ale w kolejnych latach wskaźnik w Polsce był niższy lub zbliżony do średniej w UE28.

W III kw. 2019 r. stopa bezrobocia w UE28 dla osób w wieku 15-64 lata wyniosła 6,2% wobec 6,6% rok wcześniej – spadek o 0,4 p. p. **W Polsce na przestrzeni roku omawiany wskaźnik zmniejszył się o 0,7 p. p. z 3,9% do 3,2%.** Równocześnie wskaźnik w Polsce był prawie 2-krotnie niższy niż w UE28. **Polska znalazła się na 2 miejscu w UE28 pod względem wartości stopy bezrobocia, po Republice Czeskiej i ex aequo z Niemcami i Niderlandami.**

W III kwartale 2019 r. najwyższy wskaźnik bezrobocia w UE odnotowano w Grecji (16,5%) i Hiszpanii (14,0%).

Mimo tych korzystnych zmian Polska znajdowała się w gronie krajów o wskaźniku bezrobocia młodych (15-24 lata) - na poziomie ponad 3-krotnie wyższym niż w grupie 15-64 lata (10,8% wobec 3,2% w III kwartale 2019 r.), choć z drugiej strony stopa bezrobocia młodzieży w Polsce była zdecydowanie niższa od wskaźnika obliczonego dla UE28 (14,5%). Niższa niż w UE była również w Polsce stopa bezrobocia kobiet (3,4% wobec 6,5%) oraz osób w wieku 55-64 lata (2,0% wobec 4,6%).

Opracowanie:
Wydział Analiz i Statystyki (BCh, mapa powiatami WK)